

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för utbildningsvetenskap

Högläsning i förskolan för barns språkutveckling

Förskollärares metoder och långsiktiga resultat

Isabelle Vestlund

2019

Examensarbete, Grundnivå (yrkesexamen), 15 hp
Didaktik
Förskolläroprogrammet

Handledare: Elisabeth Björklund
Examinator: Annika Elm

Vestlund, I. (2019). *Högläsning i förskolan för barns språkutveckling: förskolläraernas metoder och långsiktiga resultat*. Examensarbete i didaktik. Förskolläraryrket. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

Syftet med detta examensarbete är att undersöka vad forskningen säger om högläsning i förskolan. Frågeställningen handlar om vilka metoder förskollärare använder vid högläsning och vilka långsiktiga effekter dessa metoder har på barns språk. Detta arbete har en sociokulturell utgångspunkt och skrivs som en litteraturstudie därmed används innehållsanalys som metod.

Resultatet visar att det finns många effektiva metoder som förskollärare kan använda vid högläsning för att stödja barns språk. Det är framför allt en metod som förespråkas inom forskningen, att föra samtal och dialoger med barnen. Dessa dialoger bör enligt forskarna utgå ifrån barnens livsvärld. Även rollspel framhålls som en effektiv metod för att stötta barnens språkutveckling. Barn lär på olika sätt och därför är det viktigt att lärarna är medvetna om didaktiska val när de planerar undervisningen.

Nyckelord:

Children, language development, preschool och read aloud

Innehåll

Inledning.....	1
Syfte.....	2
Forskningsfrågor.....	2
Teoriperspektiv.....	2
Litteraturbakgrund.....	3
Språkarbete i förskolan.....	3
Verbalt språk.....	4
Lärande.....	4
Metod.....	5
Ämnesval.....	6
Urval av artiklar.....	6
Metodval.....	6
Bearbetning av artiklar.....	7
Resultat/artikelsammanfattning.....	8
Artikel 1.....	8
Artikel 2.....	9
Artikel 3.....	9
Artikel 4.....	10
Artikel 5.....	11
Artikel 6.....	12
Artikel 7.....	13
Artikelanalys.....	13
Metoder för språkutveckling.....	13
Långsiktiga resultat.....	15
Diskussion.....	16
Metoddiskussion.....	16
Resultatdiskussion.....	17
Litteratur.....	21

Inledning

Intresset för språkutveckling vid högläsning med barn väcktes då besök på några förskolor visat hur förskollärare arbetar för att stödja barns språkutveckling vid högläsning. Högläsning utvecklar barnens språk på flera olika sätt och det kan därför vara intressant att undersöka detta närmare. En annan anledning till genomförandet av studien är att Skolverket (2018) fastslår i förskolans läroplan att barnen har rätt till högläsning.

Förskolan i Sverige har en lång tradition av högläsning. Lindgren och Söderlind (2019) skriver att sagoberättande hade en viktig del i det dagliga arbetet redan år 1904. På den tiden var det barnträdgårdar som bedrevs och inte förskolor. De vuxna i barnträdgården berättade inte sagor för barnen med målet att utveckla språkandet, meningen var att barnen skulle känna igen sig i de berättelser de fick höra. Detta innebär att den tidiga barnomsorgen inte hade samma pedagogiska tanke som den svenska förskolan har i dag. Fock (2008) skriver att grupperna på barnträdgårdarna kunde vara stora, en lärare kunde ha 25 – 30 barn ensam. När läraren berättade sagor för alla barnen samtidigt var det omöjligt att kunna göra detta med en god pedagogik.

År 1904 hade barnomsorgen ingen läroplan. Den första läroplanen kom år 1998. Med läroplanen blev förskolan mer målstyrd och mer lik den efterföljande skolan. Förskolans första läroplan skriver inget ordagrant om högläsning, dock skriver Skolverket (1998) att barnen har rätt att lära sig uttrycka sig med hjälp av verbalt språk. År 2010 reviderades förskolans läroplan för första gången. Det blir då inte särskilt stor skillnad i läroplanen och det finns fortfarande inte uttryckt att förskollärare eller annan personal är ålagd att läsa för barnen. Dock ålägger Skolverket (2010) förskolan att stimulera barnens språkutveckling. Det är många förskolor som väljer att göra detta genom högläsning. Kåreland (2009) skriver att förskollärare som ingick i en studie som genomfördes år 2007 uppmanades att föra dialoger med barnen under lässtunden och koppla det de läste till barnens livsvärld. Genom att göra detta stöttade lärarna barnens språk. År 2016 görs en andra revidering av läroplanen. Men det är inte förrän den tredje revideringen år 2018 som högläsning skrivs in i läroplanen för Detta trots att historieberättande och högläsning har förekommit i barnomsorgen ända sedan år 1904 blev det inte ett krav förrän år 2019 då den nya läroplanen som reviderades 2018 infördes. Här följer ett citat ur läroplanen som började gälla år 2019 som påvisar det krav på högläsning som framställs: ”Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter” (Skolverket 2018 s. 4). Med hjälp av detta krav får även de barn som inte har möjlighet till högläsning hemma en möjlighet att ta del av högläsning i förskolan. Detta krav gör även att förskollärarna behöver planera sin läsning och genomföra den på ett målstyrt sätt.

Denna studie kommer att rikta in sig på barns språkutveckling. Mer specifikt handlar den om hur förskollärarna stöttar barnen i deras språkutveckling vid högläsning. Studien

kommer även undersöka om forskningen visar att det finns varaktigt resultat av det språkutvecklande arbetet som bedrivs i förskolan vid högläsning. Studien kan ge läsaren en överblick över utvald forskning inom området högläsning och vidare ge möjlighet att läsa resultat från flera studier på en och samma gång. Arbetet har en smal frågeställning. Resultatet blir därmed smalt och precist, min intention var att bidra med en forskningsöversikt om högläsningens effekt på barns språk och de metoder forskare anser är effektiva.

Syfte

Syftet med detta arbete är att undersöka vad forskningen säger om högläsning i förskolan. Arbetet kommer för det första handla om vilka metoder förskollärare använder för att stötta barnens språkutveckling, och vidare om det finns långsiktiga effekter av det språkutvecklande arbetet som bedrivs i förskolan.

Forskningsfrågor

Vilka metoder använder förskollärarna för att stötta barnens språkutveckling?

Finns det långsiktiga effekter av det språkutvecklande arbetet som bedrivs i förskolan om ja, vilka?

Teoriperspektiv

Under denna rubrik presenteras Vygotskijs teori om att barn lär i sociala sammanhang. I detta arbete finns inga artiklar som Vygotskij själv skrivit, istället lyfts under denna rubrik Säljö och McLeod som båda skriver om Vygotskijs teorier.

Roger Säljö är en av de som har skrivit mycket inom detta område. Säljö (2011) och McLeod (2018) hävdar att lärande sker i samverkan med omvärlden. Människan lär i ett socialt sammanhang i utbytet med varandra. Det finns inte bara ett sätt att uttrycka sig på. Språket bör anpassas till den situation det används i. Säljö skriver att genom att höra olika typer av språk i olika sammanhang kan barn lära sig att anpassa språket till olika sociala sammanhang. McLeod (2018) skriver om Vygotskijs teorier. Vygotskij i McLeod (2018) menar att människan en gång i tiden utvecklade språket för att kunna kommunicera med varandra. Språket fyller två funktioner i den kognitiva utvecklingen menar Vygotskij: för det första är det huvudsakligen med hjälp av språket de vuxna ger barn information och för det andra är språket viktigt för att kunna förstå omvärlden och analysera den.

McLeod (2018) skriver att Vygotskij hävdade att barn har en proximal utvecklingszon denna zon förändras när barnen lär sig något nytt. Den proximala utvecklingszonen är den zon som är möjlig för barnen att nå men de är inte riktigt där än kunskapsmässigt. När barnen befinner sig i den proximala utvecklingszonen behöver de guidning av en

lärare för att komma vidare i sin utveckling. Högläsning kan ge barnen en ny förståelse för språket och lära dem nya ord. Högläsningen ger även barnen möjlighet att se hur olika ord formas vilket medför att de lär sig hur ord uttalas. McLeod (2018) anser att människan kan lära sig att utveckla språket i sociala kontexter.

Människan använder sig av tre typer av språk: för det första det sociala språket. Detta språk använder människan i kommunikation med andra människor, för det andra det privata språket. Även detta språk är verbalt men det används för att sätta ord på tankar innan barnen lärt sig att göra detta tyst för sig själv. Detta språk är inte menat som mellanmännisklig kommunikation. Den sista typen av språk är det inre språket och detta språk används för att tala till sig själv utan att uttala ord högt menar Vygotskij. När barn har kommit till denna typ av språk kan de kommunicera med sig själv med hjälp av tanken. Vid högläsning lär sig barnen det verbala språket vilket även tar dem närmare det inre talet. Barnen behöver först lära sig att uttrycka sig verbalt för att sedan kunna bemästra det inre talet.

Litteraturbakgrund

Här presenteras en litteraturbakgrund som används som stöd för att motivera varför högläsning kan utveckla barns språk. Bakgrunden kommer att bygga på ett sociokulturellt perspektiv. Detta perspektiv blir synligt genom att den litteratur som presenteras nedan förespråkar lärande i grupp och genom mellanmännisklig kontakt i förskolans miljö.

Språkarbete i förskolan

Håland Anveden (2017) hävdar att språkutvecklande arbete i förskolan kan hjälpa barnen att stärka deras självförtroende, flerspråkighet och också hjälpa dem med inkludering i förskolegruppen. När barnen har ett gemensamt verbalt språk blir det lättare för dem att till exempel bilda grupper och leka tillsammans. Språkutveckling kan även utveckla barnens kreativitet. Pihlgren (2019) menar att barn genom högläsning med lärare allt eftersom lär sig att texter och bilder kan berätta en historia. Barnen lär sig även att det tryckta ordet kan läsas flertalet gånger utan att ändras.

I Skolverket (2011) uttrycks att lärare behöver ta tillvara de tillfällen som finns i vardagen för att stödja barnens språk. Detta kan göras genom att ställa frågor till barnen eller genom att visa ett intresse för barnens frågor. Det viktiga anses vara den dialog som skapas mellan barn och lärare, där barnet ges möjlighet att utveckla sitt språk. Håland Anveden (2017) menar att nyckeln till att barn lär språk på ett framgångsrikt sätt sitter i att de lär sig lyssna till det som sägs i deras omgivning. Det är dock lika krävande för barnen att lära sig lyssna som det är för dem att bemästra det verbala språket. Håland Anveden skriver att vuxna ofta ger barnen kort tid på sig att tänka innan de förväntas svara i genomsnitt en sekund. Detta trots att det tar barnen i genomsnitt tre sekunder att formulera sina tankar till ord. Författaren menar att det är bättre att ge barnen den tid de behöver till att uttrycka sig istället för att avbryta dem. Om barnen gör

misstag är det bättre att upprepa det som sagts på ett korrekt sätt istället för att korrigera barnet som uttryckte sig grammatiskt inkorrekt.

Håland Anveden (2017) hävdar att barn behöver omges av ett rikt verbalt språk. Ju mer barns språk stimuleras desto större blir deras ordförrådsutveckling. Författaren menar också att det språk som används inte ska förenklas bara för att det finns barn som har språkliga svårigheter. Hon skriver att det gynnar barnens språk om de omges av ett mer komplext språk då detta ger dem ett brett ordförråd.

Verbalt språk

Baquedano – López (2003) skriver om hur det verbala språket kan användas i sociala sammanhang. Hon pekar på att den som talar inte alltid menar det som sägs, tonläge volym och på vilket sätt något sägs har betydelse för vad personen ifråga faktiskt menar med det som uttalas. Hon menar även att verbalt språk har en egen kraft som kan användas för att demonstrera maktpositioner i samhället. Barn lär språk baserat på de erfarenheter de redan har. Det språk de lär möjliggör en utveckling av det de redan har lärt.

Martinez, Roser och Dooley (2003) skriver att barn kan ge olika respons till de berättelser de hör beroende på hur välkänd sagan som berättas är. När barnen i studien kände till sagan väl gav de kommentarer om sagan. När barnen lyssnade på en okänd saga var kommentarerna formulerade som frågor. Kommentarer och frågorna ställdes till läraren som läste. Författarna skriver även att barnen lär sig i högläsningens sociala kontext dels genom att de ser hur lärarens mun rör sig vid uttalandet av olika ord dels genom den diskussion som högläsningen skapar i gruppen.

Lärande

Säljö (2000) skriver att olika länder har olika sätt att se på lärande och han tar som exempel USA och Japan. Säljö hävdar att man i USA ser på barnen som olika begåvade. Vissa barn är begåvade och därför lyckas de bra i skolan medan andra barn är mindre begåvade och därmed misslyckas de. Detta synsätt tar inte hänsyn till att barn lär på olika sätt för om barnen inte kan lära på det sätt de förväntas lära anses de vara mindre begåvade. I Japan är det ett annat synsätt på lärande som dominerar. Här utgår lärarna från att alla barn har kunskap och begåvning nog att lyckas i skolan. Om något barn inte når de mål som finns anses inte barnet vara mindre begåvat. I stället för att lägga skulden hos barnet gör skolan och lärarna allt för att även detta barn som har svårigheter ska nå målen som finns i den japanska skolan.

Säljö menar att människans unika språk som används för att skapa mening också har egenskapen att låta barn såväl som vuxna lära och bära med sig erfarenheter. Dessa erfarenheter kan människan sedan bygga vidare på. Med hjälp av språket kan människan dela med sig av sin kunskap och lära tillsammans med andra. Detta möjliggör ett bredare lärande än om människan endast kunde lära av naturen och sina egna upptäckter utan att kommunicera med andra. Säljö menar att samtal om omvärlden

är ett sätt för människan att samla kunskap. Även Edling (2012) skriver om meningsskapande. Hon menar att människan behöver skapa mening för att ta åt sig ny kunskap. Det är omöjligt för människan att lära sig något nytt om kunskapen inte bär mening för den som ska lära sig något. Det är inte möjligt att bara stoppa in kunskap i huvudet och hoppas att den ska stanna där utan att den har någon mening för mottagaren. Edling menar också att meningsskapande innebär att lärande tar form mellan människor och inte inuti en enskild individ. Människan behöver omvärlden och andra människor att kommunicera med för att mening ska kunna skapas.

För att ett meningsfullt och bra lärande ska bli möjligt för alla barn i förskolan är det viktigt att lärarna planerar sin undervisning. Barow (2013) menar att didaktiken är en viktig del i lärarnas planering. Genom att lärarna använder sig av de didaktiska frågorna när de planerar kan de forma lärandemiljöer som är anpassade för de barn och de situationer som erbjuds barnen. De didaktiska frågor som lärare behöver förhålla sig till när de planerar undervisning är: för det första vad ska läras ut, för det andra varför ska det läras ut och den sista frågan är vart ska det läras ut? Det finns även en fjärde och femte fråga som Barow inte tar upp men som också kan räknas som didaktiska frågor dessa är: för vem sker undervisningen och hur sker undervisningen?

Säljö (2000) pekar på det faktum att lärandet i skolmiljön är institutionaliserat. Detta innebär att det lärande som sker i denna miljö skiljer sig från lärande som sker utanför institutionen. Inom skolans ramar får barnen lära sig att vänta på sin tur och diskutera specifika ämnen. Barnen kan inte själva alltid välja vad de ska föra samtal med läraren om. Detta medför även att barnen i skolans värld behöver få lära sig ett användbart och mångsidigt språk så att de kan diskutera många olika ämnen.

Vad är egentligen lärande? Detta är en mångfasetterad fråga som kan vara svår att besvara. Säljö (2005) hävdar att man inte kan säga att lärande är bara ett fenomen som sker på ett bestämt sätt. Han skriver att lärande är situerat och att alla människor lär på olika sätt. Det finns en del människor som är duktiga i skolan medan andra har mer praktiska kunskaper. Detta beror inte på att en människa är smartare än någon annan utan på att de lär på olika sätt. För att förstå vad lärande är menar Säljö att det är nödvändigt att studera vad människor gör och vad de bär med sig ur olika situationer beroende på hur de agerade. Hur människor agerar i olika situationer kan påverka vad de lär sig.

Metod

Under denna rubrik beskrivs den metod som används i denna studie. Först beskrivs hur ämnesvalet gick. Sedan urvalet av de artiklar som utgör empirin. Den tredje delen handlar om bearbetningen av forskningen och den sista delen handlar om metodvalet.

Ämnesval

Arbetet inleddes med att bestämma vilket ämne examensarbetet kommer att handla om. Löfdahl Hjalmarson och Franzén (2014) menar att genom att välja ett forskningsområde väljs andra områden bort. Denna studie handlar om språkutveckling genom högläsning och andra metoder för barns språkande har valts bort. Ämnet begränsades med hjälp av två forskningsfrågor som kommer att försöka besvaras i detta arbete.

Urval av artiklar

När ämnet var bestämt sökte jag fram forskning i en databas. Det blev många resultat. Fler talet sökningar gjordes och en del sökningar gav inga användbara träffar, medan andra gav så många träffar att sökningen behövde smalnas av med fler sökord för att få ett mer specifikt resultat. Ett urval har gjorts för att komma fram till vilka artiklar som kommer att finnas med i arbetet. Urvalet av artiklar är baserat examensarbetets övergripande forskningsfrågor. Detta medförde att de artiklar som endast handlade om högläsning som skedde i hemmet valdes bort. De artiklar som vid första anblicken såg lovande ut öppnades och abstraktet lästes. Vid läsandet av abstrakten hittades viss forskning som handlade om språkutveckling i förskolan men på annat sätt än med hjälp av högläsning. Dessa artiklar valdes även de bort. För att säkerställa artiklarnas tillförlitlighet är alla artiklar i detta arbete peer reviewed. Med hjälp av detta kan även denna studies tillförlitlighet säkerställas. Vetenskapsrådet (2017) skriver att all forskning som involverar människor från och med år 2004 måste prövas mot etikprövningslagen. Ändats den forskning som är godkänd efter prövning mot lagen får genomföras. Genom att alla artiklar i detta arbete är godkända och publicerade är de även etiskt korrekta. Detta medför att denna studie även den har en etisk korrekthet då all forskning i detta arbete har prövats mot etikprövningslagen. Den databas som användes vid sökandet efter artiklarna var ERIC. I denna databas användes engelska sökord såsom *Read aloud, preschool, language development* gav femtiosex träffar och *Read aloud, children, language development* gav etthundrafemtiofyra träffar.

De sju artiklar som till slut valdes handlar specifikt om hur förskollärarna använder sig av högläsning för att stötta barnen i språkutvecklingen och vilka resultat som kan uppvisas i de valda artiklarna. Studierna i arbetet är empiriska och mestadels interventionsstudier. Interventionsstudier innebär att forskarna har tillrättalagt situationer där förskollärarna uppmanas läsa för barnen. Det kommer även finnas med studier där forskarna endast observerat och analyserat högläsningssituationer utan att tillrättalägga dem.

Metodval

Detta arbete är en litteraturstudie. Detta val gjordes då en empirisk studie troligen inte skulle kunna påvisa något tillfredställande långsiktigt resultat. Studierna i detta arbete är längre empiriska studier med efterföljande uppföljning vilket medför att de kan visa om det finns långvariga resultat av språkutvecklingsarbetet i förskolan.

Bryman (2018) skriver om olika metoder som kan användas vid insamlande av empiri till studier. Han skriver bland annat om innehållsanalys vilket är den metod som används i denna studie. Bryman menar att innehållsanalys innebär att forskaren läser texter för att sedan presentera innehållet under rubriker framtagna genom djupare analys av texterna. Stukát (2011) menar att man måste tänka igenom sitt val av metod noggrant. Det är av vikt att inte bara välja den metod som anses lättast. Den metod som väljs ut ska passa studien. Detta arbete är en litteraturstudie och därför har innehållsanalys valts som metod för insamlandet av empiri. Eftersom detta är en litteraturstudie kan inte insamlandet av empiri ske på annat sätt än genom analys av olika forskningsresultat.

Textanalys är en annan metod som skulle kunna vara möjlig att använda i denna typ av studie. Stukát (2011) menar faktiskt att textanalys och innehållsanalys är samma sak så med hans synsätt kan sägas att denna metod användes för denna studie. Bryman (2018) särskiljer dock på innehållsanalys och textanalys. Han menar att om textanalys är den metod som används i en studie är forskaren intresserad exakt av vad texten säger medan om innehållsanalys är den metod som används kan texten tolkas och jämföras med andra texter. I denna studie används innehållsanalys som begrepp för den metod som används då intresset inte varit att läsa artiklarna och citera dem för att få ut exakt vad det stod i dem, utan att skapa sammanhang och tolka det artiklarna handlade om. Genom att se textanalys och innehållsanalys som två olika analysmetoder som Bryman gör blir det möjligt att analysera artiklarna på ett mycket målinriktat sätt. Om Stukáts synsätt används finns det ingen skillnad på text och innehållsanalys vilket medför att metoden blir stor och svår att göra begriplig.

Bearbetning av artiklar

När urvalet var klart bearbetades artiklarna. De lästes mer ingående för att hitta likheter och skillnader i de metoder lärarna använde vid högläsning och för att få fram vilka effekter högläsning har på barns språk. Metoden som användes för att analysera artiklarna var innehållsanalys. Genom att använda innehållsanalys som metod blev det möjligt att jämföra och få fram skillnader och likheter i artiklarna vad gäller frågan om förskollärarnas metoder för att stödja barns språk vid högläsning. Det blev även tydligt huruvida barnen hade lärt sig något eller inte av högläsningen.

Bryman (2018) skriver att forskaren bör hitta teman i de texter som används i en studie för att klargöra vad forskaren är ute efter. Denna studie bygger på teman som hittades i artiklarna vid analysen. Genom att skapa teman blev det enklare att bryta ned artiklarna och synliggöra likheter och skillnader i lärarnas tillvägagångssätt under högläsning. Exempel på teman som hittades under analysen är: scaffolding, rollspel, samtal, interaktiv bokläsning, och verbalt språk. Temana gjorde det även lättare att se de slutliga resultat som artiklarna tar upp angående barnens språkliga kunskaper efter avslutad studie.

Temana som hittades bands sedan samman till två rubriker som används vid analysen av artiklarna. Rubrikerna som används vid artikelanalysen är ”metoder för språkutveckling” och ”långsiktiga resultat.” När forskningen skrivs in i artikelanalysen kommer forskningsinnehållet placeras under den rubrik som anses lämplig baserat på artikelns innehåll. Rubriker används för att göra det lättare för läsaren att orientera sig i texten. Artiklarna läses ingående för att relevanta delar ska tas fram. Endast de delar i artiklarna som är relevant för detta arbete presenteras under artikelanalysen.

Resultat/artikelsammanfattning

Under denna rubrik sammanfattas de artiklar som utgör arbetets resultat.

Artikel 1

”IMPACT OF READ-ALOUD IN THE CLASSROOM: A CASE STUDY” Oueini, Bahous och Nabhani (2008).

Denna artikel baseras på en 10 veckor låg studie. Studien omfattade 53 barn i 5 - 6 årsåldern. Barnen i denna studie kommer från en socioekonomiskt svag bakgrund. Lärarna involverar barnen i diskussioner kring böckerna. Diskussionerna ger barnen möjlighet till kritiskt och logiskt tänkande. Läraren stöttar barnens språk genom att inte bara säga att de uttalar ord fel, de upprepar i stället de ord barnen har svårt att uttala så att de får höra hur det korrekta uttalet låter. Författarna skriver även att högläsning lär barnen att lyssna och förstå det verbala språket och inte bara att använda det i tal. De menar även att högläsning lär barnen att koncentrera sig under längre stunder. Denna artikel innehåller observationer där hela samtal mellan barn och vuxna tagits med. Ett exempel på detta är:

Ms. J: What does grandpa say?

Zeina: We never ‘sobey’ our grandpa.

Ms. J: Yes, we say we never disobey our grandpa. But what does that mean?

Zeina: It means that we do what the grandpa says. (Oueini et al. 2008 s. 6–7).

Detta exempel visar att läraren använder sig av frågor för att föra en diskussion med ett barn. Det visar även att läraren inte tillrättavisar barnet när hon uttalar ett ord fel utan bara upprepar det barnet så på ett korrekt sätt.

Syftet med denna studie är att undersöka vilka effekter de metoder lärarna använder under högläsning har på barnens språkförståelse och barnens verbala språk. Studien visar vidare ett gott resultat vad gäller barnens språkutveckling både vad gäller det verbala språket och förmågan att förstå det någon annan säger.

Artikel 2

”Using Picture Books to Support Young Children's Literacy” Strasser och Seplocha (2007).

I denna artikel läser lärarna bilderböcker för barnen. De för konversationer med barnen som ställer frågor om det som sker i böckerna.

I en situation som författarna skriver om läser en lärare för en grupp barn. De tittar på bilderna i boken under läststunden. Detta hjälper dem att förstå vad okända ord och meningar har för innebörd. Bilderna väcker en pojkes nyfikenhet och får honom att ställa frågor till läraren efter att hon har läst färdigt. Han ställer frågor om sharon frukten som en karaktär i boken åt. Dagen efter tar läraren med sig en sharon frukt till förskolan. Barnen får känna på frukten, skära i den och smaka på den. Detta får barnen att minnas den historia som läraren läste och de börjar samtala om den. I stället för att läraren berättar med ord vad en sharon frukt är för något ger hon barnen själva möjligheten att upptäcka den. Detta leder till diskussioner mellan barnen och på så sätt stöder läraren barnens språk.

Författarna skriver också om en annan lästund. Vid detta tillfälle läser läraren en bilderbok om djur som dansar. Även denna bok innehåller ord och meningar som barnen inte tidigare har hört. Barnen tar hjälp av bilderna i boken för att förstå nya ord och uttryck. Läraren läser om olika danser som djuren i boken dansar. Barnen vet inte vad tango och vals är för danser. Läraren låter då barnen lyssna på dessa två typer av musik. Barnen dansar och känner in musiken med hela kroppen. Detta ger barnen möjlighet att få en vidare förståelse för vad tango och vals är för något än om läraren endast hade förklarat med ord. Utöver att lärarna låter barnen använda sina sinnen för att skapa diskussioner finns det även rim och ramsor i de böcker de läser som hjälper barnen att lära sig språket.

Deltagarna i denna studie är barn mellan 3 till 4 års ålder och deras lärare. Det framgår dock inte hur många barn som deltar i studien. Syftet med denna artikel var att ta reda på hur bilderböcker kan användas för att stödja barns språk.

Artikel 3

”The role of teachers’ comments during book reading in children's vocabulary growth” Barnes, Dickinson och Grifenhagen (2017).

Denna artikel handlar om vilken effekt lärarens kommentarer under högläsning kan ha på barns språk. Forskarna menar att det är viktigt för barns språk att högläsning leder till diskussioner. De hävdar att det är viktigare att lärarna för meningsfulla samtal med barnen både under och efter lästunder än att de läser ofta och mycket. Författarna skriver att ett sätt att skapa meningsfulla samtal med barnen är att läraren låter barnen styra samtalet och svarar på barnens kommentarer och frågor. Detta menar författarna kan ta barnen in i den proximala utvecklingszonen. Barnen kan endast ta sig in i denna

zon med hjälp av de vuxna som besitter mer språklig kunskap än vad barnen gör. För att barnen ska komma in i denna zon kan läraren bygga på barnens meningar, göra dem längre och mer innehållsrika. Det är dock så att alla barn har olika språkkunskaper när de kommer till förskolan. Detta är något som påverkar vilket typ av stöd barnen behöver för att utveckla sitt språk. Det kan vara så att en typ av kommentarer och språkligt stöd fungerar utmärkt för ett barn men ett annat barn behöver en annan typ av stöd för att utveckling av språket ska ske.

Under studien läste lärarna en till två böcker dagligen i helklass. Lässtunderna var dock endast cirka 12 minuter långa. Det var olika typer av texter som lästes för barnen inte bara bilderböcker utan även faktatexter och berättande texter. En del böcker innehöll rim och ramsor med enkla ord som barnen lätt förstod. Alla texter som lärarna läste för barnen under studien var sådana som vanligtvis läses för barn i undervisningen.

I denna studie ingick det 52 klasser och 52 lärare. Lärarna delades in i grupper beroende på vilken typ av text de skulle läsa. 35 lärare läste berättande texter, 16 lärare läste förutsägbara texter och en lärare läste faktatexter.

För att ta reda på huruvida barnens språk förbättrades under läsåret med hjälp av de olika texterna och samtalen kring dessa, mättes barnens språkkunskaper två gånger under studien. Den första mätningen gjordes vid studiens start och den andra mätningen gjordes vid studiens slut.

Artikel 4

”Teachers’ Use of Scaffolding Strategies During Read Alouds in the Preschool Classroom” Pentimonti och Justice (2010).

Denna artikel handlar om olika scaffolding tekniker som lärare kan använda sig av för att stödja barns språk under högläsning. författarna menar att högläsning är en social kontext som hjälper barnen att lära sig såväl språket som hur man uppför sig i sociala sammanhang. De menar även att det är bra för barnens språk om de under högläsningstunder får höra olika typer av böcker och inte bara bilderböcker.

Vid studiens start fick de deltagande lärarna gå en endagars kurs. I kursen lärde lärarna sig om olika metoder som kan användas under högläsning med barn. De blev introducerade i olika scaffolding tekniker och hur de på ett effektivt sätt kan stötta barns språkutveckling vid högläsning. Lärarna fick med sig så väl scaffolding tekniker som gav barnen mycket språkligt stöd, som scaffolding tekniker som gav barnen lite stöd.

Ett syfte som forskarna hade med studien var att ta reda på hur ofta lärare använder sig av scaffolding tekniker under högläsning. Forskarna tittade efter sex olika strategier som lärarna kunde använda. De olika tekniker som forskarna tittade efter var: generalisering, resonemang, förutsägelser, deltagande i berättandet genom uppdrag, svara på en fråga där barnet får välja bland två alternativ och framkalla. Att framkalla

innebär att läraren ger det korrekta svaret så att barnet som ska svara på frågan som ställts bara behöver upprepa lärarens ord. Resultatet av studien visar att lärarna till största del använde scaffolding tekniker som gav barnen lite språkligt stöd. Nittiosex procent av scaffolding teknikerna som användes under studien var tekniker med lite språkligt stöd och fyra procent var scaffolding tekniker med mycket språkligt stöd. Generalisering, resonemang, förutsägelser är enligt forskarna scaffolding tekniker med lite språkligt stöd. Deltagande i berättandet genom uppdrag, svara på en fråga där barnet får välja bland två alternativ och framkalla är scaffolding tekniker som ger mycket språkligt stöd.

Pentimonti och Justice hävdar att de olika typer av scaffolding tekniker som finns i denna studie har olika effekt beroende på vilka barn läraren har i högläsninggruppen. En del barn behöver ha mycket stöd av läraren för att utveckla sitt språk medan andra inte behöver samma stöd för att nå utveckling. Författarna menar att det är viktigt att lärarna kan anpassa deras sätt att stötta barnen. Om detta inte sker riskerar en del barn att inte få någon språklig utveckling för att de inte utmanas tillräckligt, eller så får de för stora utmaningar vilket också kan leda till att barnen inte uppnår sin språkliga kompetens.

Artikel 5

”Impact of the Interactive Story Reading Method on Receptive and Expressive Language Vocabulary of Children”.

Okyay och Kandir (2017) skriver att studiens syfte är att undersöka vilken effekt interaktiv högläsning har på barns verbala språk såväl som på deras språkförståelse. De deltagande barnen är i åldrarna 4 – 6 år. Det var 52 barn som deltog i studien. Barnens språkliga kunskaper testades både i början och slutet av studien för att kunna se om lärarnas högläsningmetoder hade utvecklat barnens språk. Det gjordes även ett test med barnen fem månader efter att studien hade avslutats, dock kunde forskarna inte se någon märkbar skillnad på resultaten vad gäller de test som barnen gjorde vid studiens slut och de test som gjordes fem månader senare. Det de kunde se var dock att den interaktiva läsningen hade förbättrat barnens språk.

Författarna skriver att lärarna med hjälp av intervjufrågor påvisar att den interaktiva högläsningen har goda effekter såväl för lärarna som för barnen. Trots att lärarna kunde se att interaktiv läsning är bra för både lärare och barn kände lärarna sig till en början obekväma med att utföra denna typ av lässtunder när forskarna var närvarande.

Okyay och Kandir skriver också att lärarna upplevde det som att den mest effektiva högläsningen genomfördes med hjälp av rollspel. De menar också att det är av vikt att barnen kan känna igen sig i de karaktärer som används i rollspelet. Om rollspelet utgår ifrån barnens erfarenheter och livsvärld blir det lättare för dem att lära sig nya ord. Författarna skriver att lärarna ansåg att det viktigaste med högläsningen var att den skedde på ett roligt och involverande sätt som väckte barnens intresse.

Studiens resultat, hävdar författarna visar att den interaktiva bokläsningen har goda effekter på både barns verbala språk och deras språkförståelse. De menar att man genom att lära barnen förutbestämda ord kan utveckla deras verbala ordförråd.

Artikel 6

”The Effects of an Intensive Shared Book-Reading Intervention for Preschool Children at Risk for Vocabulary Delay” Pollard-Durodola, Gonzalez, Simmons, Kwok, Taylor, Davis och Simmons (2011).

Denna studie är en interventionsstudie. Studien genomfördes för att undersöka hur högläsning kan påverka barns verbala språk. Författarna har fokuserat på barn som riskerar att hamna efter i den verbal utvecklingen. Deltagarna i studien delades upp i två grupper en interventionsgrupp och en kontrollgrupp. Interventionsgruppen fick en ny läroplan som de skulle följa, kontrollgruppen skulle följa den vanliga läroplanen. Innan studien började fick de lärare som ingick i interventionsgruppen en halvdagsintroduktion i de material och metoder som skulle användas under högläsningen.

Författarna skriver att tidigare forskning visar att inläring av förutbestämda och målinriktade ord kan hjälpa barn som riskerar att hamna efter i den verbala utvecklingen. Genom att läraren lär ut målinriktade ord kan barn med språkliga svårigheter stärka sitt ordförråd.

Författarna skriver att de baserat på vad tidigare forskning visat valde att utföra en interventionsstudie. Under interventionen fick lärarna i uppdrag att läsa tematiska böcker. De böcker som lästes för barnen under studien var böcker om livet, naturen och samhället. Böckerna gav barnen möjlighet att höra nya ord i olika sammanhang men ändå bundet till ett tema. Detta skriver författarna hjälper barnen att förstå vad nya ord har för innebörd och i vilka sammanhang de kan användas.

Pollard-Durodola et al. menar även att lärare med fördel kan läsa olika typer av texter för barnen. De menar att genom att läsa såväl sagoböcker som faktatexter får barnen höra olika typer av språk. Detta kommer att hjälpa dem senare i skolan och livet då de själva kommer att behöva kunna skilja på språket i olika typer av text.

Trots att lärarna i kontrollgruppen och interventions gruppen följde olika läroplaner visar resultatet att barnen i de olika grupperna har likvärdiga språkkunskaper. De barn som ingick i interventionsgruppen utvecklade alltså inte sitt språk nämnvärt mer än de som var i kontrollgruppen. Författarna menar att detta med största sannolikhet beror på att lärarna i kontrollgruppen anammade många av de utläringstekniker lärarna i interventionsgruppen använde sig av.

Artikel 7

”Read-alouds in preschool – A matter of discipline?” Damber (2015).

Denna artikel visar att tillgången till litteratur för högläsning varierar beroende på var förskolorna ligger. Artikeln visar även skillnader i huruvida barnen på egen hand har tillgång till böcker. På en del förskolor finns alla böcker inom räckhåll för barnen medan på andra förvaras böckerna så högt upp att endast de vuxna når dem.

Damber skriver i artikeln att det fanns stora variationer vad gäller hur ofta högläsning skedde i de deltagande förskolorna under studien. Högläsning skedde enligt studien allt från noll till sexton gånger i veckan på de olika förskolorna. Det vanligaste var dock att högläsning förekom en till två gånger i veckan. Författaren skriver också att högläsning till största delen skedde före eller efter maten i samband med en läsvila. Denna typ av lässtund menar Damber har som funktion att få barnen att slappna av och ta det lugnt inte att undervisa dem.

Även om läsvila är den vanligaste formen av högläsning i studien så visar den också att tematisk högläsning förekommer på en del förskolor. Den tematiska högläsningen följs alltid av en diskussion mellan läraren och de barn som deltar vid högläsningen. Den tematiska högläsningen är alltid initierad av läraren medan annan typ av högläsning ofta initieras av barnen.

Studien visar att dialoger och efterföljande diskussioner förekom vid 27 % av högläsningstunderna. Dialogerna baserades dock mestadels inte på barnens liv och de erfarenheter de hade med sig. Lärarna lärde ut nya ord som ur ett lexikon och inte bundet till en kontext, trots detta visar studien att det fanns ett medvetet syfte med högläsningen vilket var att öka barnens fonetiska medvetenhet. Damber menar dock att dessa aktiviteter genomfördes isolerade från den övriga verksamheten på förskolan utan några uppföljningsaktiviteter. När högläsning sker inom ett tema istället för bara som fristående aktivitet utan samband med resten av verksamheten finns möjligheten att relatera det läraren lär ut till barnens livsvärld. Detta menar författaren är ett mer effektivt sätt att lära ut och befästa språk hos barn än om högläsningen isoleras från resten av verksamheten.

Artikelanalys

Under denna rubrik analyseras och jämförs innehållet i de vetenskapliga artiklar som finns med i detta arbete. Alla dessa artiklar handlar om högläsning i förskolan. De lyfter dock upp olika metoder som kan användas vid högläsning, dessa olikheter kommer att belysas. Artiklarnas likheter kommer även de att synliggöras.

Metoder för språkutveckling

I artikel ett tar Oueini et al. (2008) upp en situation där läraren läser en bok för en grupp barn. Läraren skapar en interaktiv lässtund genom att ställa frågor. Barnen kan ge svar

på lärarens frågor. Vid ett tillfälle uttalar inte barnet ett ord korrekt. Läraren säger inte till barnet att hon uttalat ordet fel utan upprepar endast barnets svar med korrekta ord. Författarna skriver även att barnen använder sig av bilderna i böckerna för att förstå nya ord. I artikel ett ställer läraren frågor och uppmuntrar barnen till att använda sig av bilderna i boken för att de ska hitta svaret på frågan, detta sker inte i artikel två.

I artikel två tar Strasser och Seplocha (2007) upp situationer där lärarna använder sig av bilderböcker. De läser böckerna för en grupp barn och visar dem bilderna. Det finns ord och meningar i böckerna som barnen inte känner till. Bilderna i böckerna hjälper dock barnen på samma sätt som i artikel ett att förstå vad de nya orden betyder. De nya orden och bilderna väcker barnens nyfikenhet och barnen ställer frågor till läraren som läser. I denna artikel ger inte lärarna bara barnen svaren direkt som sker i artikel ett. Vid en av lässtunderna vet barnen inte vad en sharon frukt är. Läraren ger barnen möjlighet att både känna på och smaka en sharon dagen efter lässtunden. Genom att känna på och smaka sharon frukten får barnen svar på vad det är istället för att läraren ska förklara vad det är med bara ord. Vid ett annat tillfälle läser en lärare en bok där djur dansar. Barnen ställer frågor om vad tango och vals är för något. Vid detta tillfälle tar läraren fram dessa olika musikstilar och låter barnen lystna på dem. Detta ger barnen möjlighet att använda hela kroppen och känna på de olika rytmerna. I båda dessa situationer lär sig barnen nya ord genom att titta på de bilder läraren visar och ställa frågor. I likhet med artikel ett diskuterar dock lärarna även de berättelser de läser med barnen. De använder sig även av alliterationer och rim för att stödja barnens språk.

I artikel tre pekar Barnes et al. (2017) i likhet med artikel ett Oueini et al. (2008) och artikel två Strasser och Seplocha (2007) på att samtal med barn används för att stödja deras språk. I denna artikel använder sig lärarna av en kombination av frågor och kommentarer för att involvera barnen i läsningen. I artikel ett och två var det bilderböcker som lästes för barnen i artikel tre läser lärarna olika typer av texter. Lärarna anpassar kommentarerna och frågorna efter de texter de läser för barnen.

Pentimonti och Justice (2010) skriver i artikel fyra om olika scaffolding tekniker. Att lärarna använder sig av scaffolding när de läser innebär att de i likhet med artikel tre kommenterar det de läser och ställer frågor till barnen. En annan scaffolding teknik som författarna skriver om i artikel fyra är förutsägelser. Förutsägelser innebär att barnen tillsammans med läraren ska försöka förutse det som kommer att hända på nästa sida eller längre fram i boken. En scaffolding strategi som användes var att resonera kring den bok som hade lästs eller kring en specifik händelse i boken. Dessa två strategier ger dock enligt resultatet barnen dåligt stöd för språket. Pentimonti och Justice (2010) skriver även om en tredje scaffolding teknik där lärarna involverar barnen i boken de läser genom att de får en uppgift att lösa. Lärarna i denna studie ställer även frågor till barnen med bara ett fåtal alternativa svar.

Okyay och Kandir (2017) skriver även de i artikel fem om läsning som en gruppaktivitet. De tar upp rollspel under lässtunden som ett bra sätt att väcka barnens

intresse för sagan. Ingen av de tidigare artiklarna har undersökt rollspelet som metod för språkinläring. Rollspelet gav lärarna möjlighet att undervisa barnen i ett för dem nytt språkbruk med nya uttryck.

I artikel sex menar Pollard-Durodola et al. (2011) att barn lär sig nya ord i teman. Författarna genomförde därför en intervention där de gav lärarna i uppgift att läsa utvalda böcker för att stödja barnens språk. Lärarna läste böcker som bland annat hade naturtema. Barnen fick möjlighet att höra de nya ord de skulle lära sig att använda i olika böcker. Orden användes i olika situationer men temat i böckerna var känt för barnen vilket gav dem stöd i förståelsen av orden. I likhet med artikel sex Pollard-Durodola et al. (2011) menar Damber (2015) i artikel sju att tematisk läsning som är planerad av lärare är ett effektivt sätt att stödja barns språk.

I artikel sju skriver Damber (2015) att lärarna förde dialog med barnen både under och efter lässtunden. Dialoger är något som även nämns som metod i artikel ett, två, tre, fyra och sex. Pollard-Durodola et al. (2011) menar i artikel sex att lärarna bör utgå ifrån barnens värld och deras erfarenheter när de för dialoger med dem. I artikel sju sker inte dialogerna utifrån barnens värld utan de kretsar kring de böcker som barnen får höra.

Långsiktiga resultat

I artikel ett skriver Oueini et al (2008) att alla barn efter denna studie visade på att de hade lärt sig nya ord med hjälp av de frågor som ställts och konversationer som hållits under bokläsningen. Författarna kunde dock se en skillnad mellan de barn som hade lätt att lära och de som hade svårt att lära. De barn som hade lättast att lära hade de bästa resultaten. De kände till vad trettiosju av trettioåtta ord hade för innebörd vid studiens slut. De barn som hade näst bäst resultat kände till trettiotre av trettioåtta ord. De barn som hade lägst språkförståelse redan vid studiens början hade även lägst språkförståelse efter studien, ett av barnen kände till tjugooåtta av trettioåtta ord och det andra barnet hade kännedom om tjugofem av trettioåtta ord.

I artikel två menar Strasser och Seplocha (2007) att rim och alliterationer i kombination med bilderböcker kan användas för att bygga barnens ordförråd. De menar att de ord som barnen lär sig genom att lyssna på böcker och se bilder med öppna diskussioner om böckerna befäster nya ord och hjälper barnen att minnas dem över tid.

Resultatet som Barnes et al. (2017) fick i artikel tre visar att lärarnas kommentarer och frågor hjälper barnen att utveckla ordförrådet. Lärarna i denna artikel följde olika läroplaner men de fick likvärdiga resultat. Alla deltagande barn förbättrade språket med cirka sex procent. Barnes et al. pekar i likhet med artikel två Strasser och Seplocha (2007) att rim och ramsor är ett effektivt stöd för barnens språkutveckling.

Pentimonti och Justice (2010) skriver i artikel fyra att lärares användning av scaffolding strategier under högläsning kan ha positiva långsiktiga effekter på barns språk. Författarna menar dock att det är av vikt att läraren anpassar sin scaffolding strategi så

den passar just de barn som deltar i läsningen från lässtund till lässtund. De olika scaffolding strategierna är olika effektiva beroende på vilka behov barnen har.

Okyay och Kandir (2017) skriver i artikel fem att interaktiv bokläsning har positiva effekter på barns språk. Det är inte bara det verbala språket som utvecklas med hjälp av interaktiv läsning även barnens språkförståelse förbättras. Strasser och Seplocha (2007) kan även de se positiva effekter på barns språkförståelse genom interaktiv läsning.

Den uppföljning som gjordes efter studien i artikel sex visar att barnen med hjälp av den tematiska läsningen hade lärt sig en mängd nya ord. Pollard-Durodola et al. (2011) skriver att de barn som hade deltagit i den tematiska läsningen hade lärt sig fler ord än andra barn. Även Damber (2015) på visar i artikel sju att tematisk läsning hjälper barnen att bygga ett brett och långvarigt ordförråd.

Diskussion

Under denna rubrik diskuteras först den valda metoden. Varför valdes just denna metod och hur har den fungerat under studien. Fördelar och nackdelar med metoden kommer även de att diskuteras. Den andra delen av diskussionen kommer att diskutera resultatet av studien.

Metoddiskussion

För att kunna genomföra en innehållsanalys behöver forskaren först bestämma vilket ämne som studien ska handla om. Detta görs menar Löfdahl et al. (2014) genom att forskaren väljer bort alla ämnen utom ett som anses särskilt intressant. Denna studie bygger på högläsning som stöd för barns språkutveckling. Som det står i inledningen till studien baseras valet av ämne på besök som gjordes på förskolor. Dessa besök väckte en särskild nyfikenhet vad gäller språkutveckling genom högläsning därmed möjliggör denna studie en djupare förståelse för språkliga fördelar som kommer av högläsning.

Innehållsanalys har fungerat väl som metod till denna typ av studie. Detta för att den har möjliggjort en genomgående och djup analys av artiklarna som utgör resultatet. Bryman (2018) menar att forskaren med hjälp av innehållsanalys kan bryta ner texter och hitta teman. Detta är något som jag fick erfarenhet av med hjälp av denna metod. Metoden medför dock en stor mängd läsning och kategorisering av det texterna tar upp för att studien ska bli trovärdig. Detta medför många timmars djupläsning av de artiklar denna studie bygger på.

Innehållsanalys var en för mig helt ny metod för forskning. Bryman (2018) beskriver dock utförligt hur en innehållsanalys genomförs. Med stöd i Brymans resonemang har jag läst och kategoriserat de artiklar som ingår i detta examensarbete. I början var det lite svårt att hitta det jag sökte i artiklarna, men desto mer jag läste desto lättare var det att hitta mönster och kategorier. Genom att använda innehållsanalys som metod för detta arbete har jag lärt mig att läsa målinriktat och få syn på det jag är ute efter i texten.

En annan lärdom jag bär med mig är att det går att skapa många små kategorier som genom läs och skrivprocessen sedan binds samman till rubriker som används i arbetet.

Som tidigare nämnts finns det inte en egen rubrik för etiken i denna studie. Detta innebär inte att etiken inte finns med i studien, då denna studie baseras på artiklar som redan publicerats är de redan etiskt godkända enligt etikprövningslagen som vetenskapsrådet (2017) skriver om. Detta gör att ett etiskt stycke där etisk hänsyn presenteras inte anses nödvändigt då artiklarna redan har etisk korrekthet. Även om etiken inte har en egen rubrik är det ändå viktigt att klargöra att den finns med i studien. Vetenskapsrådet (2017) skriver att all forskning som är publicerad får användas av andra. Forskaren måste dock vara noga med att tala om vem som tagit fram de resultat som framställs. I detta arbete refereras hela tiden till de forskare som genomfört den forskning detta arbete bygger på.

Resultatdiskussion

Resultatet av denna studie visar att det finns många olika metoder för språkutveckling som lärare kan använda vid högläsning. Vilken metod läraren bör använda sig av beror på vilka barn som läraren läser för. Alla barn i en förskolegrupp är unika och lär på olika sätt. Säljö (2011) och McLeod (2018) skriver att barn enligt Vygotskij lär i sociala sammanhang och i mellan mänskliga situationer. Detta är något som talar för att undervisa barn i språk genom högläsning. I högläsningssituationer skapas en social interaktion mellan barn och vuxen där barnens språk kan utmanas med bland annat samtal. McLeod skriver även om Vygotskijs teori att barn har en proximal utvecklingszon. Resultatet av denna studie visar att det är möjligt för barn att hamna i den proximala utvecklingszonen om de får det stöd de behöver av sina lärare. Genom att barnen får befinna sig i denna zon kan de maximera sitt lärande. En sak som lärare bör reflektera över är dock att det är lätt att pressa barnen när de befinner sig i denna zon så att lärandet inte längre är lustfyllt. Om detta sker kommer barnen inte att lära sig något på lång sikt. I artikel ett får läraren barnet som inte kan uttala alla ord korrekt att nå den proximala utvecklingszonen genom att hon upprepar det barnet säger på ett korrekt sätt. Detta bygger på det barnet först sa och barnet får möjlighet att höra hur orden ska uttalas utan att läraren uttrycker sig på ett nedlåtande sätt. Både Håland Anveden (2017) och Skolverket (2019) menar att högläsning kan användas för att stärka barns språk. Skolverket pekar dock på vikten av ett lustfyllt lärande. I artikel två ger lärarna barnen möjlighet att lära sig nya uttryck genom att smaka på frukter och dansa till tango och valsmusik. Detta kan anses vara ett lustfyllt lärande som utgår ifrån barnens intresse. Det var barnen som frågade om sharon frukten och musiken som lärarna tog fram för att barnen skulle kunna undersöka dessa närmare.

Det är viktigt att lärare är uppmärksamma och tar tillvara på alla möjligheter att undervisa barnen och stärka deras språk. Detta är något som Skolverket (2011) skriver om. Skolverket menar att ett bra sätt att stärka barns språk är att visa intresse för dem och ge svar på barnens frågor. I denna studie har fokus legat på högläsning, resultatet visar dock på vikten av att dialoger förekommer mellan barn och vuxna för att barns

språk ska utvecklas. När dialoger förekommit i denna studie har lärarna varit engagerade och svarat på barnens frågor på ett eller annat sätt. Engagemanget från lärarna får även barnen att vilja lära sig mer om lärarna inte svarar på barnens frågor eller ej uppvisar glädje i att undervisa dem finns risk att barnen inte upp når sin potential.

Baquedano – López (2003) menar att barn inhämtar ny kunskap baserat på vad de redan har lärt sig. Detta medför att lärare behöver utgå ifrån barnen när de planerar sin undervisning. Författaren menar även att tonläge och hur något sägs har betydelse för vad den som talar faktiskt menar. Detta innebär att barnen behöver få möjlighet att lära sig tolka det andra människor säger. Detta kan lärare hjälpa barnen med genom att planera undervisningen. Som resultatet i denna studie visar har läraren ett mål med undervisningen i planerade lässtunder. Slutsatserna som framkommer i de studerade artiklarna kan tolkas som att lärarna har varit medvetna om didaktiken i undervisningen när de har planerat lässtunderna. Barow (2013) skriver om tre didaktiska frågor som kan hjälpa lärare att planera en god undervisning, dessa frågor är för det första vad ska läras ut, för det andra varför ska det läras ut och den sista frågan är var ska det läras ut? Det finns även en fjärde och femte fråga som kan användas för att skapa en god undervisning: För vem sker undervisningen och hur sker undervisningen? Barow skriver inte om dessa frågor men de kan anses viktiga då de möjliggör för läraren att individanpassa undervisningen.

Även om didaktiken är viktig kan meningsskapande ses som minst lika viktigt. Säljö (2000) och Edling (2012) skriver båda om meningsskapande. De menar att barnen behöver kunna skapa mening med det de lär sig för att det ska vara ett varaktigt lärande. Om barnen kan skapa mening med kan de använda sin kunskap för att bygga på det de redan vet. I artikel sju sker det inte så mycket högläsning som är planerad av lärare, och den undervisning som är planerad utgår mer från vad lärarna anser att barnen ska lära sig än vilka erfarenheter barnen har. Dialoger med barnen förekommer i artikel sju men dessa utgår ifrån böckerna och inte ifrån barnens egna erfarenheter. Säljö (2000) menar att skolmiljön skiljer sig från andra miljöer där barnen kan lära. Han menar att barnen i skolan inte alltid kan välja de ämnen som ska diskuteras. Detta stärker lärarnas agerande i artikel sju där diskussionerna endast kretsade kring böckerna som lästes. Håland Anveden (2017) hävdar att barn behöver omges av ett rikt verbalt språk. Ju desto mer barnens språk stimuleras desto större blir deras ordförrådsutveckling. Detta kan även det ses som ett argument för att diskutera ämnen som är okända för barnen då det ger dem möjlighet att utveckla sin språkliga kunskap.

Alla de metoder som lärarna använder i denna studie kan ses som en typ av scaffolding teknik. Pentimonti och Justice (2010) pekar i artikel fyra ut sex olika scaffolding tekniker. Samtal med barn är en av dem. De menar dock att det finns olika sätt att föra samtal med barn i undervisande situationer. Generalisering, resonemang, förutsägelser och situationer där barnen ska svara på en fråga med hjälp av alternativ är scaffolding tekniker som kan leda till samtal mellan barn och lärare. Dessa tekniker är dock enligt

Pentimonti och Justice olika effektiva beroende på vilka behov barnen har. Därför är det viktigt att läraren är medveten om didaktiken och kan anpassa sitt sätt att undervisa så att det passar de barn som är medverkande vid lässtunden.

Det har visat sig under studiens gång att det var svårt att hitta varaktigt lärande hos de barn som deltog i de studier som finns med i detta arbete. Det var endast en artikel som hade uppföljning fem månader efter avslutad studie. Denna uppföljning visade att barnen hade ungefär samma språkliga kunskap efter fem månader som de hade vid studiens slut. Även om de långvariga effekterna av språkarbetet i förskolan inte gick att fastställa på ett tillfredställande sätt syns det ändå att de metoder som lärarna använder i artiklarna har effekt på barnens språkande. I alla artiklar syns det att barnen har en vidare förståelse för språket vid slutet av studierna än de hade vid studiernas start.

Ett sätt som skulle kunna vara effektivt när det kommer till att utveckla barns språk kan vara att läsa böcker som barnen har kännedom om. Martinez et al. (2003) pekar på det faktum att barnens sätt att föra diskussioner om de böcker de hör förändras beroende på om de känner till boken eller inte. När barnen inte känner till sagan ställer de frågor men när de har kännedom om den blir frågorna till kommentarer. Genom att frågorna utvecklas till kommentarer blir det möjligt för barnen att använda ett mer nyanserat språk och uttrycka sig på ett för dem nytt sätt. Detta talar för att det kan vara bra att utgå ifrån barnens kunskap och erfarenheter när de förväntas inhämta ny kunskap. Många av de ovanstående artiklarna förespråkar lärande som utgår från det barnen redan kan och vet. Pihlgren (2019) menar att barn genom högläsning med lärare allt eftersom lär sig att texter och bilder kan berätta en historia. Barnen lär sig även att det tryckta ordet kan läsas flertalet gånger utan att ändras. Detta är en viktig kunskap som barnen behöver för att de själva ska kunna lära sig läsa. Genom att barnen lär sig att tryckta ord inte ändras kan de även återberätta en historia de har hört och därmed lärt sig. Detta är ytterligare en anledning till att läsa samma historia upprepade gånger så att barnen känner till den väl.

Lärande är svårt att definiera. Säljö (2005) menar att alla människor lär på olika sätt. Detta medför att lärare behöver känna till hur de barn de har i gruppen lär för att kunna utforma lärandesituationer som passar barnen. Säljö (2000) skriver att sättet att se på barns lärande varierar mellan olika länder. I USA förväntas alla barn lära på samma sätt, lär inte barnen på det sätt de förväntas lära anses de mindre kunniga. I Japan har man ett annat synsätt där anses inte barnen mindre kunniga bara för att de har ett annat sätt att lära. Det svenska synsättet på barns lärande liknar det japanska. Om barnen har svårt att lära behöver de bara mer stöd och kanske undervisningen behöver anpassas. Resultatet av artikel ett visar att även de barn som har svårt att lära kan lära sig. De barn som hade svårt att lära sig nya ord hade inte lika bra resultat som barnen utan svårigheter hade. Lärarna såg dock inte ner på de barn som hade den sämre ordkunskapen utan detta sågs bara som en naturlig följd av de olika förutsättningarna barnen hade.

I artikel tre läste lärarna för barnen i endast cirka tolv minuter per lässtund. Håland Anveden (2017) menar att nyckeln till att barn lär språk på ett framgångsrikt sätt sitter i

att de lär sig lyssna till det som sägs i deras omgivning. Det är dock lika svårt för dem att lära sig lyssna som det är för dem att lära sig det verbala språket. Detta förespråkar korta lässtunder liknande de i artikel tre, så att barnen ges möjlighet att bygga upp sin förmåga att lyssna utan att de utsätts för förmycket press.

Slutsatser som kan dras av denna studie är att det finns många olika metoder för att stödja barns språk. Vilken metod som bör användas beror på vem undervisningen är avsedd för och hur denna individ lär på bästa sätt. En annan slutsats som kan dras är att de metoder som lärarna använder för att stödja barnens språk vid högläsning hjälper dem att utveckla och bygga vidare på det egna språket.

Förslag till vidare forskning skulle kunna vara att göra en studie som liknar denna men som är empirisk. Ett sätt detta skulle kunna göras på är genom att observera lässtunder i förskolan. Under dessa observationer skulle fokus kunna ligga på lärarnas metoder för språkutveckling. Observationerna skulle med fördel kunna kompletteras med intervjuer med lärare där forskaren kan få lärarnas bild av vilka metoder de anser är effektiva för att stödja barns språkutveckling genom högläsning.

Litteratur

- Baquedano – López, P. (2003). Language, Literacy and community. I A. Hall., J, Larson., & J, Marsh. (Red). (2003). *Handbok of Early Childhood Literacy*. London: SAGE.
- Barow, T. (2013) Mångfaldens didaktik. IA. Barow. T. (Red). (2013). *Mångfald och differentiering: inkludering i praktisk tillämpning*. Lund: Studentlitteratur.
- Barnes, E. M., Dickinson, D. K., & Grifenhagen, J. F. (2017). The Role of Teachers' Comments during Book Reading in Children's Vocabulary Growth. *Journal of Educational Research*, 110(5), 515–527. Hämtad 2019 – 08 – 20, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%2003.pdf> 2019 – 08 – 20.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.
- Damber, U. (2015). Read-Alouds in Preschool--A Matter of Discipline? *Journal of Early Childhood Literacy*, 15(2), 256–280. Hämtad 2019 – 10 – 25, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%2008.pdf>
- Edling, S. (2012). *Att vilja andra väl är inte alltid smärtfritt: Att motverka kränkningar och diskriminering i förskola och skola*. Lund: Studentlitteratur.
- Fock, M. (2008). "Den lärarinna är den lyckligaste": Händelser i förskolans historia. Lärarförbundet: Lärarförbundets förlag.
- Håland Anveden, P. (2017). *Främja barns språkutveckling*. Skolverket. Hämtad 2019 – 10 – 17, från https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/F%C3%B6rskola/035-flera-sprak-i-barngruppen/del_03/Material/Flik/Del_03_MomentA/Artiklar/M35_Fsk_03A_02_framj_a.docx
- Kåreland, L. (2009). Sagan och berättelsen som meningsskapare. IA Axelson, M., Bergöö, K., Brink, L., Fast, C., Kåreland, L & Jönsson, K. (Red). (2009). *Bygga broar och öppna dörrar: Att läsa, skriva och samtala om texter i förskola och skola*. Stockholm: Liber.
- Lindgren, A, L. & Söderlind, I. (2019). *Förskolans historia: Förskolepedagogik, Barn och Barndom*. Malmö: Gleerups.

- Löfdahl, A., Hjalmarsson, M. & Franzén, K. (2014). *Förskollärarnas metod och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber.
- Martinez, M., Roser, N., & Dooley, C. (2003). Young Children's Meaning Making. I N, Hall., J, Larson., & J, Marsh. (Red). (2003). *Handbok of Early Childhood Literacy*. London: SAGE.
- McLeod, S. (2018). Lev Vygotsky. *Simply Psychology*. Hämtad 2019 – 10 – 11, från Simplypsychology.org <https://www.simplypsychology.org/simplypsychology.org-vygotsky.pdf>
- Okyay, O., & Kandir, A. (2017). Impact of the Interactive Story Reading Method on Receptive and Expressive Language Vocabulary of Children. *European Journal of Educational Research*, 6(3), 395–406. Hämtad 2019 – 08 – 20, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%2005.pdf>
- Oueini, H., Bahous, R., & Nabhani, M. (2008). Impact of Read-Aloud in the Classroom: A Case Study. *Reading Matrix: An International Online Journal*, 8(1), 139–157. Hämtad 2019 – 10 – 28, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel1.pdf>
- Pentimonti, J. M., & Justice, L. M. (2010). Teachers' Use of Scaffolding Strategies during Read Alouds in the Preschool Classroom. *Early Childhood Education Journal*, 37(4), 241–248. Hämtad 2019 – 08 – 28, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%2004.pdf> .
- Pihlgren, A, S. (2019) *Högläsning*. Skolverket. Hämtad 2019 – 10 – 17, från skolverket.se https://larportalen.skolverket.se/LarportalenAPI/api-v2/document/path/larportalen/material/inriktningar/5-las-skriv/F%C3%B6rskola/021-Lasa-o-beratta/del_01/Material/Flik/Del_01_MomentA/Artiklar/M21_fsk_01A_01_hoglasning.docx
- Pollard-Durodola, S. D., Gonzalez, J. E., Simmons, D. C., Kwok, O., Taylor, A. B., Davis, M. J., Simmons, L. (2011). The Effects of an Intensive Shared Book-Reading Intervention for Preschool Children at Risk for Vocabulary Delay. *Exceptional Children*, 77(2), 161–183. Hämtad 2019 – 08 – 20, från <file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%2006.pdf>

- Skolverket. (2019). Hämtad 2019 - 10 -16 från skolverket.se
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/hoglasning-och-samtal-om-text-i-forskolan> 2019 - 10 -16
- Skolverket (1998). Läroplan för förskolan lpfö 98. Stockholm: Skolverket.
- skolverket (2010). Läroplan för förskolan lpfö98 (rev 2010). Stockholm: Skolverket.
- Skolverket. (2011). *Möten för lärande: Pedagogisk verksamhet för de yngsta barnen i förskolan*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2016). Läroplan för förskolan lpfö (rev 2016 Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2018). Läroplan för förskolan. Stockholm: Skolverket.
- Strasser, J., & Seplocha, H. (2007). *Using Picture Books to Support Young Children's Literacy*. *Childhood Education*, 83(4). Hämtad 2019 – 08 – 22, från
<file:///C:/Users/Asus/Desktop/skolarbete/litteratur%20examensarbete/Artiklar/artikel%202.pdf>
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Studentlitteratur: Lund.
- Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken: Ett Sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.
- Sälgö, R. (2005). *Lärande & kulturella redskap: om lärprocesser och det kollektiva minnet*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.
- Säljö, R. (2011) Kontext och mänskliga samspel ett sociokulturellt perspektiv på lärande. *Utbildning och demokrati*, (2011) vol, 20, nr 3, 67 hämtad 2019 - 10 – 11, från oru.se <https://www.oru.se/globalassets/oru-sv/forskning/forskningsmiljoer/hs/humus/utbildning-och-demokrati/2011/nr-3/roger-saljo---kontext-och-manskliga-samspel---ett-sociokulturellt-perspektiv-pa-larande.pdf>
- Vetenskapsrådet (2017). *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.